

ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА НА **ОБЩИНА ЛОВЕЧ**

за 2022 г.

Ловеч, 2023 г.

ОБЩИНА ЛОВЕЧ

ОТЧЕТ

на Програма за развитие на туризма на община Ловеч за периода от 01 януари до 31 декември 2022 г.

Програма за развитие на туризма на община Ловеч за 2022 г. е одобрена като раздел VII. Програма за развитие на туризма на община Ловеч за периода 2021-2027 г. от Плана за интегрирано развитие на Община Ловеч за периода 2021 – 2027 г., приет с Решение № 326/08.04.2021 г. на Общински съвет – Ловеч

Стратегическа цел 3. Развитие на устойчив туризъм със запазени традиции, култура и културно-историческо наследство

Приоритет 8. ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ТУРИСТИЧЕСКИТЕ УСЛУГИ И ИНФРАСТРУКТУРА

М 8.1. Изграждане и поддържане на инфраструктурата, обслужваща туризма на територията на общината, включително местните пътища до туристическите обекти:

Д 8.1.1. Изграждане и поддържане на инфраструктурата, обслужваща туризма

Положена е 1436,75 кв. м. маркировка, в т. ч. надлъжна, напречна и друга (стрелки, пешеходни пътеки, забранителни, стоп линии) на стойност 29095,56 лв.

Подменен е и винилът на еднолицевия билборд, разположен в Централна градска част, рекламиращ община Ловеч като туристическа дестинация с местоположението на обектите на картата.

Билбордовете с рекламните винили на дестинация община Ловеч са разположени на възлови места за преминаващия туристопоток през град Ловеч.

Извършен е цялостен ремонт на Сцената на пл. „Тодор Кирков“ в Ловеч. Направена е подмяна на дървената подова настилка, като за целта е използван водоустойчив шперплат, импрегниран с грунд и боядисан с блажна боя за дървени повърхности, както и цялостна подмяна на поликарбонатните плоскости, завършващи олекотената покривна конструкция. Пребоядисана е тръбната конструкция. Направено е изкърпване с гипсова шпакловка, нанасяне на латексов грунд, респективно боядисване с латекс на гипсовите елементи, изградени върху сцената. Стойността на извършените работи е 15 002,60 лв. с ДДС.

Извършен е частичен ремонт и освежаване на лицевата фасада на „Барокова къща“, Ловеч, както и на фасадата по ул. „Димитър Пъшков“ с изкърпване на външната вароциментова мазилка, както и възстановяване на липсващи и/или компрометирани декоративни елементи и капители. Направено е цялостно грундиране и боядисване, както и импрегниране на каменните колони. Направен е декоративен цокъл с външна цокълна мазилка, имитиращ каменна облицовка. Изработени са декоративни подпрозоречни плочи от гранитен камък. Стойността на извършените работи е 42 410,98 лв. с ДДС.

През годината бе направен текущ ремонт на 15841 м² от уличната мрежа в град Ловеч и в селата на територията на община Ловеч.

Наред с утвърдените и успешно представяни туристически маршрути на Община Ловеч, през 2022 г. е разработен най-новият своеобразен маршрут „Старите къщи на Вароша разказват за сподвижниците и делото на Васил Левски“. В навечерието на отбелязването на 150 години от гибелта на Васил Левски Община Ловеч представя дигитална визуализация на „Туристически маршрут „Старите къщи на Вароша разказват...“

за Левски и неговите съратници и сподвижници в Ловеч“. Презентацията е съвместна продукция на Община Ловеч и Регионален исторически музей – Ловеч. За целта са публикувани рекламни материали на фейсбук страницата на Туристически информационен център – гр. Ловеч и е издаден настолен календар за 2023 г. на български език.

Д 8.1.2. Изработване на план за регулация и застрояване на териториите, прилежащи на Деветашката пещера и изпълнение на Плана за управление на ПЗ „Деветашка пещера“

С Решение № 161/30 юли 2020 година на Общински съвет – Ловеч е дадено разрешение за изработване на проект на подробен устройствен план – план за регулация и застрояване (ПУП-ПРЗ) за поземлен имот (ПИ) с идентификатор 21823.180.72 по кадастралната карта на село Дойренци, община Ловеч с цел реализиране в имота на инвестиционно предложение от Община Ловеч „Популяризиране на културното наследство на Община Ловеч чрез благоустрояване на територията около Деветашката пещера и изграждане на посетителски център за ПЗ „Деветашка пещера“ по ПО на ОПРР 2014-2020 г. В момента са в ход всички действия за законосъобразното процедиране по изпълнението на решението като се търсят възможности за финансиране на проектната идея.

И през 2022 г. в Деветашкото плато и Деветашка пещера се проведе ежегодният мониторинг на птици и прилепи с цел запазване на естествения облик на обекта и неговата атрактивност като природен феномен, както и опазване на целия комплекс от растителни и животински видове, които го обитават. Разходът е на стойност 2400,00 лв.

Д 8.1.3. Разработване и изграждане на инфраструктура за развитие на селски и еко туризъм при наличие на инвестиционна и местна активност

Към настоящия момент не разполагаме с информация за наличие на инвестиционна и местна активност за разработване и изграждане на инфраструктура за развитие на селски и еко туризъм.

М 8.2. Изграждане и функциониране на туристически информационни центрове и организация на информационното обслужване на туристите:

Д 8.2.1. Модернизиране на материалната база на Туристическия информационен център - гр. Ловеч

Функциониращият от месец март 2015 г. Общински Туристически информационен център – град Ловеч е сертифициран от Министерство на туризма, като е издаден Сертификат за извършване на дейност като туристически информационен център № РТ-006 с валидност 5 години, до 01.06.2023 г., съгласно Заповед № Т-РД-15-191/01.06.2018 г. на Министъра на туризма.

В Туристически информационен център – гр. Ловеч се поддържа в актуално състояние създадената база данни на туроператори, туристически агенти и лицензирани екскурзоводи, както местни, така и от цялата страна. В ТИЦ Ловеч е налична информация за предстоящите културни събития в град Ловеч, с цел повишаване на туристическия поток през четирите сезона на годината.

През последните години във време на една нова нормалност, когато се оформяше сложната взаимовръзка между обществените нагласи и нужди, ролята на ТИЦ се отвори на фона на развитието на туризма. Върви се към утвърждаване на модела за достигане на така нареченото организационно и функционално съвършенство на ТИЦ, което би могло да осигури оптималното срещане на потребителските нагласи с удовлетвореността на заинтересованите страни при получаването на достъпна и достоверна информация при предлагането на един успешен туристически продукт. Туристическият информационен център – гр. Ловеч обединява и осведомеността на база на обмяна на личния опит и преживяванията в индивидуалните персонални събеседвания „лице в лице с гостите“ и общуване с туристите, което засилва степента на разпространяване на информацията и така ТИЦ се превръща в достоверен източник на действителния посетител и бъдещ извор на познание за потенциалния посетител. В този контекст, разбирането на посетителя от

служителите в ТИЦ се извежда като най-важният фактор за посещение в дестинация Ловеч. Броят на посетителите в ТИЦ – Ловеч през 2022 г. е 21513 души, от които 2515 човека чужденци. Като абсолютен фаворит в класацията са гостите от Румъния с относителен дял от 59,76 % или в абсолютно число 1503 човека. Следват гостите от Испания и Великобритания съответно с 8,23 % и 2,43 %. Тези данни доказват реализирането на обявения „рестарт“ в туризма в началото на 2022 г. Гостите в дестинация община Ловеч се завръщат с желание да посетят едно ново и непознато за тях място. За сравнение броят на посетителите в ТИЦ – Ловеч през 2021 г. е 18766 души, от които 914 човека чужденци, а през 2020 г. са били 21621 души, от които 659 човека чужденци, през 2019 г. са били 44754 души, от които 7951 души чужденци. През 2022 г. се наблюдава ръст при посещенията на туристите спрямо предходната 2021 г. Наблюдава се тенденция за намаляване на посещаемостта спрямо 2019 г., поради дълго установилите се епидемични условия, при които пътуваха любителите на пътешествията и културно-историческите обекти през 2020 г. и 2021 г.

Информационното обслужване на туристите от ТИЦ – Ловеч предполага динамично конкурентоспособно развитие на туризма, базирано на иновациите, в сектор с висока добавена стойност. Служителите в ТИЦ са високо квалифицирани, отговорни, приветливи, с опит и познания в областта, в която работят. Предвид, че качеството на предлаганите информационни услуги се управлява, може да анализираме, че работата с посетителите и партньорите на ТИЦ – Ловеч е с много високо качество, което е гарант за удовлетвореността на туристите и на работещите в туристическия сектор. Като доказателство, за което се привежда повторното и последващо търсене на услугите на ТИЦ за получаване на съответната актуална информация, от която се нуждаят потребителите.

Състоянието на инфраструктурата и оборудването в ТИЦ се оценява на удовлетворяващи задължителните изисквания на НАРЕДБА № 2 от 26.10.2015 г. за единните стандарти и за организацията на дейността на туристическите информационни центрове (ТИЦ) и Националната мрежа на туристическите информационни центрове.

Туристически информационен център – гр. Ловеч работи в съответствие с изискванията и единните стандарти на НАРЕДБА № 2 от 26.10.2015 г. за единните стандарти и за организацията на дейността на туристическите информационни центрове (ТИЦ) и Националната мрежа на туристическите информационни центрове. Същевременно се търсят и нови механизми за модернизирание на материалната база на Туристическия информационен център - гр. Ловеч.

Направените разходи по поддръжката и ефективната работата на ТИЦ – Ловеч са в размер на 2089,67 лв.

М 8.3. Изграждане и поддържане на туристическите обекти, които са общинска собственост или за които правото за ползване и управление е предоставено на общината:

Д 8.3.1. Подобряване и облагородяване на Зоопарк – Ловеч

През 2022 г. в Зоопарк – Ловеч са правени редица текущи ремонтни дейности, свързани с подобряване и облагородяване на средата, в която живеят различните видове обитатели.

Като по-големи ремонтни дейности бяха извършени, както следва:

- Басейнът на едно от загражденията на мечките претърпя основен ремонт, който включваше ремонт на дъното и стените, поставяне на хидроизолация, която да задържа голямото количество вода, както и подмяна на канализацията и основния водопроводен кран, чрез които басейнът може да се оттича и поддържа чист;
- Езерата ва водоплаващите също бяха основно ремонтирани с ново дъно и хидроизолация, нова канализация, ревизионна шахта и изпускателен кран;
- Текущи ремонтни дейности на покривите на някои от помещенията на местообитанията на животните.

Поддържат се в естетически вид прилежащите зелени площи.

По Оперативна програма „Околна среда“ са осигурени 15 млн. лв. за ремонт на Зоопарковете в Ловеч, Плевен и Кнежа, така че ще се задвижи проектът за обновяване на Зоологическата градина в Ловеч.

Изразходените средства за издръжка на обитателите и текущо поддържане и подобряване на материалната база на Зоопарк – Ловеч са в размер на 344501 лв.

Д 8.3.2 Поддържане на материалната база на туристическите обекти

През 2022 г. Община Ловеч с грижата на добър стопанин осигурява и поддържа наличната материална база и техника в обектите Ловешка средновековна крепост и Стара градска баня „Дели Хамам“ като условие за предоставяне на атрактивен устойчив туристически продукт, привличащ посетителите на дестинация Ловеч. В туристически обект Стара градска баня „Дели Хамам“ се извършва редовна профилактика. Поддържат се и прилежащите зелени части и двор, в т. ч. и каменната настилка. Направените текущи режийни разноски и разходи за консумативи през годината възлизат на 6654,72 лв.

Поддържат се зелените площи в и около, както и живия плет на Ловешка средновековна крепост, направено е почистване на прораснали дървета и храсти и на крепостната стена на север от външната страна, превзета от бръшляни. Почистват се и се поддържат зелените масиви в парк „Стратеш“, около паметника на Васил Левски, къщата на Христо Цонев – Латинеца, Зоопарк – Ловеч, алеята „Баш бунар“, около Пази мост и около Деветашката пещера.

Дейностите по почистването на обектите бе извършено от фирма „ЕКО“ ЕАД, Ловеч. Изразходените средства са в размер на 37167,23 лв.

Организирана бе и доброволческа акция по почистване на парк „Стратеш“.

По повод 22 март - Световния ден на водата, Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните /МКБППМН/ към Община Ловеч организира кампания по почистване на площи около водни басейни. Бяха почистени площи в района на водния басейн, който преминава през кв. „Гозница“, по-ниските части на алея „Баш Бунар“ по протежение на река Осъм.

Ученици от осем училища се включиха в кампания по засаждане на дръвчета в Ловеч на 14 април 2022 г. С нови насаждения от черен бор се обогати пространството в и около Зоопарка, както и двора на ОУ „Св. св. Кирил и Методий“. Засадени бяха над 100 дръвчета. Кампанията бе част от събитията, включени в „Месец на Европа в Ловеч“, а организаторите са Община Ловеч и Европейски център „ЕВРОПА ДИРЕКТНО“ Габрово, със съдействието на РСО "Централна Стара планина".

По повод 22 април 2022 година Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните /МКБППМН/ към Община Ловеч организира събитие по засаждане на дръвчета. Една от водещите цели, свързани с този ден, е да бъде увеличен броят на дърветата по света със 7.8 милиарда. В Ловеч всяка година се прави по една крачка към постигането ѝ.

Децата засадиха дръвчета и декоративни храсти, осигурени от МКБППМН. Те отправиха послания за чиста планета и отговорно отношение към опазване на околната среда: „Земята е наш дом и какво се случва на нея е отговорност на всички хора“.

Два дни, на 15 и 16 юли 2022 г., в с. Къкриня, община Ловеч, доброволци проведоха акция за почистване и засаждане на дръвчета на ключови места в селото. Акцията е по повод 185 години от рождението на Апостола на свободата - Васил Левски. Инициативата за почистването е на Десислава Върбанова, която изпрати апел към участниците във фейсбук групата.

Община Ловеч проведе на 17 септември 2022 г. /събота/ доброволческа акция под надслов „Да изчистим България заедно“. Акцент в инициативата е Денят на голямото почистване на bTV Media Group. На 17 септември, в Световния ден на почистването, българите чистят заедно с милиони доброволци от 190 страни.

Доброволците почистваха пред дома, на най-близкия тротоар, междублокови пространства, обществени паркове и градинки, детски и спортни площадки, нерегламентирани локални замърсявания на територията на общината.

Служителите на общинската администрация активно се включиха в почистването на над 10 места.

Отделно имаше група от 36 доброволци, организирани от Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, Ресурсен център, ЦНСТ и „Екомисия – 21 век“ – Ловеч.

По селата площите за почистване бяха определени от кметовете и кметските наместници.

Дейността на Регионалния исторически музей в Ловеч изисква стопанисването на много сгради, които изискват системно поддържане чрез планирана приоритетна ремонтно-укрепителна дейност и почистване.

Със собствени сили на музея се извършва пълен вътрешен ремонт на къщата на ул. Дойран“ № 5 в кв. „Вароша“, ползвана и стопанисвана от музея - отдел „Археология“. След неговото завършване канцеларията и част от фондохранилищата ще бъдат върнати обратно в къщата, заедно с всички постъпления от спасителните археологически разкопки, провеждани на територията на Ловешка област от 2019 г. до днес. Разчистено е мазето и дворното пространство. Друга част от фондохранилищата ще се пренесат в разчистената и измазана маза през тази година в експозиционен обект „А. и В. Атанасови“.

След авария с водопроводната тръба в мазата на къщата, ползвана от отдел „Работа с публики“, екипът на музея извърши разчистване и със съдействието на „ВиК“ АД – Ловеч е сменен изцяло водопроводът и преместен водомерът. Извършен е и частичен аварийен ремонт на един скат от покрива на къщата и аварийен ремонт на целия покрив на къщата в Етнографския комплекс, ползвана за канцелария и фондохранилище.

Със съдействието на Община Ловеч фирма „ЕКО“ ЕАД, Ловеч, извърши изрязване и почистване на храстите, избуяли в оградата на експозиционен обект „А. и В. Атанасови“ и клоните на големите дървета, надвиснали над тротоарното пространство.

Тревните площи в дворовете на експозиционните обекти са поддържани с редовно косене.

Направените разходи са от Бюджета на Регионален исторически музей – Ловеч.

Мярка 8.4 Организиране на събития и мероприятия с местно и национално значение, които допринасят за развитието на туризма

Д 8.4.1. Провеждане на ежегодни празници и събития, организирани от Община Ловеч

Практиката по разработване, изпълнение и обезпечаване на модерен и съдържателен културен календар на Община Ловеч бе продължена и през 2022 година.

В Календара на културните събития на Община Ловеч са включени за реализиране и подкрепа събития с местна значимост, с национално и международно значение, както и културни прояви, посветени на важни годишнини, национални, официални и традиционни празници, юбилеи на културни институти, художествени състави и личности.

В Културния календар на Община Ловеч за 2022 г. бяха планирани и реализирани 65 събития, от които 19 броя одобрени проекта.

По първоначални изчисления разходите по организиране и провеждане на културните събития на Община Ловеч за 2022 г. възлизат на 188703,60 лв., но реализираният разход през годината е в размер на 172484,36 лв.

Наред с протоколните събития във връзка с паметни дати Община Ловеч организира разнообразни културни изяви.

На 18 февруари по повод 149 г. от гибелта на Апостола на свободата Васил Левски се проведе и гражданско поклонение с военен ритуал на паметника на Васил Левски в Ловеч. На 19-ти се състоя организираният от ТД „Стратеш“ поход „По стъпките на Апостола“ от Ловеч, през местността Пази мост, до Къкринското ханче, където се проведе гражданско поклонение и рецитал на деца от ОУ „Васил Левски“, гр. Ловеч.

През 2022 г. Пролетният празник „Цветница 2022“ с Регионален събор на народното творчество, превърнал се в Национален и Панаир на художествените занаяти и майстори-занаятчии с демонстрации бе реализиран в същинския си формат с богата и пъстра

празнична програма на две сцени в Бившата казарма и на пл. „Тодор Кирков“. А програмата на „Вкусната Цветница“ привлече гостите и жителите на община Ловеч с кулинарен конкурс „Дъхави козунаци, пухкави пити и вкусни баници“, организиран от Община Ловеч с подкрепата на „Крина“ и „Д-р Йоткер България“, както и кулинарни изненади от Аржентина, представени от Аржентинското посолство в България. Телевизионната звезда Иван Звездев пък направи демонстрация как се готви рибена чорба с дегустация.

С цел ефективното и ефикасно провеждане на различните събития и мероприятия бяха закупени 10 бр. шатри, брандирани с герба и надпис Община Ловеч, бяха ремонтирани стари и изработени нови рекламни табла, поставени са нови магнитни ленти на стойката на рекламната стена, закупени са 2 бр. LED влагозащитен национален флаг и други консумативи и материали. Направените разходи са в размер на 8867,58 лв.

Проведоха се традиционните „Люлякови музикални вечери – Ловеч 2022 година“, които започнаха на 10 май с Балет „Гето“ на Държавна опера - Стара Загора. На 11 май гражданите и гостите на Ловеч се насладиха на концерта-спектакъл „Живот като на кино“ на Милица Гладнишка, Васил Спасов и Михаил Йосифов Секстет. А в последния ден на 12 май Държавна опера - Варна представи „Парижката Света Богородица“.

По повод отбелязването на 60 г. от откриването на Зоопарк – Ловеч, на пешеходната зона пред Община Ловеч през април 2022 г. бе експонирана фотоизложба „60 г. Зоопарк - Ловеч“. Изложбата разказва в снимки историята на Зоологическата градина и показва интересни кадри от настоящето и миналото ѝ.

А за малките посетители на Зоопарка бяха организирани три събития „Празник в Зоопарка“ с шоу програма и забавления за малки и големи. Участие взеха Театрална къща „Шарж“; илюзионно шоу ИКАР; DJ Емилио, БАТЕ ЕНЧО и Куклен театър – Ловеч с премиерната постановка „БЕЗЦЕННОТО КАМЪЧЕ“. А на любопитните изследователи бе предложен „Необикновен празник в научен стил!“. Те имаха среща с динозавъра Дино и белия мечок Айси. Още имаха възможност да участват в научно шоу, включващо ефектни експерименти, включително с течен азот и огън. Направеният разход е в размер на 10300,00 лв.

В началото на м. юни Община Ловеч организира „RAP and ROLL FESTIVAL“. На концертите в рамките на два дни заедно със звездите на рапа се изявяваха и начинаещи таланти - солови или групови изпълнители. Това бе събитие на открито, което събра любителите на хип-хопа от различни краища на страната.

По повод 185 години от рождението на Апостола на свободата – Васил Левски беше представен танцовият спектакъл „Апостола“ на НЧ „Бяла Анаста - 2016 г.“ на пл. „Т. Кирков“.

В навечерието на 12 август, Международен ден на младежта, Община Ловеч организира за жителите и гостите на Ловеч безплатното автокино с прожекция на българския игрален филм „Петя на моята Петя“.

За всички граждани и посетителите на община Ловеч, които бяха планирали да останат по-дълго в града, Община Ловеч организира и събитието „Филмова седмица в Ловеч“ на открито в центъра на „Вароша“ на пл. „Тодор Кирков“. Ловчалии и гостите на града засвидетелстваха любовта си към новото българско кино, като масово посетиха прожекциите на трите комедийни заглавия.

За 145 г. от Освобождението на Ловеч от османско иго и установяване на местно управление беше представен музикално-танцовият спектакъл на НЧ „Бяла Анаста 2016“ „Ние Българите“, изложбите „Личности, които промениха Ловеч“ на РБ „Проф. Беню Цонев“ и „Памет и почит към миналото, отговорност към бъдещето“ на КДК - Ловеч, позиционирани съответно в ТИЦ – Ловеч на Покрия мост и на пешеходната зона до сградата на Община Ловеч. Представена бе и книгата на Кирил Петров „С ръце строили – с душа изградили“ за майсторите, издигнали Паметника на свободата на връх „Шипка“.

На сцената на Ловешката средновековна крепост завладяващ концерт изнесе Фолклорният танцов състав „Магия“. Под заглавието „Сън в лятна нощ“ бяха представени множество танцови композиции, представящи фолклорното богатство на Балканите.

15-ото юбилейно издание на конкурса Малка Мис и Мистър Ловеч 2022 събра над 100 деца и многобройна публика на Ловешката средновековна крепост. Във вълшебни приказни декори пред крепостни стени в мистични светлинни картини, се представяха децата, облечени като принцове и принцеси от едно друго време в нашето настояще. Конкурсът бе включен в програмата за Младежки дейности на Община Ловеч. Организатори на събитие бяха Агенция Интерсаунд, НЧ „Бяла Анаста 2016“ и Модна къща Перлита - регионален представител за Ловеч с подкрепата на Община Ловеч.

Община Ловеч организира за всички посетители на Ловешката средновековна крепост в дните 2 и 3 юли 2022 г. една приятна изненада. Те можаха да използват специални безплатни реквизитни костюми. Така посетителите имаха възможността да си направят свои фотосесии с личните телефони за спомен. Желаетелите се облякоха като цар или царица от Второто българско царство със съответните реквизити – корони. Пробваха и стрелба с лък по мишена. Идеята бе да се направи посещението по-атрактивно и да остави трайни спомени в туристите, посетили дестинация община Ловеч.

Концертите и спектаклите, състояли се на сцената на Ловешка средновековна крепост, превръщат Ловешката средновековна крепост в един своеобразен притегателен център за жителите и гостите на община Ловеч, любители на музикалните и сценично-танцовите изкуства.

В началото на месец септември в двора на бившата казарма се проведе „Есенен панаир – Ловеч 2022“. Наред с останалите атракции, които бяха предложени на публиката и тази година Община Ловеч подготви разнообразна музикална програма за ценителите на различните жанрове музика. Всички концерти бяха безплатни за гостите и жителите на дестинация община Ловеч.

През м. септември 2022 г. в месеца на Европейското културно наследство с подкрепата на Община Ловеч, Художествената галерия „Проф. Теофан Сокеров“ - Ловеч бе домакин на изложбата „Магията на българския килим“ на холандския колекционер Якоб ван Бейлен. Представени бяха 130 килима в шест тематични кръга – котленска школа, чипровска, модел „Бакамски“, модели „Каракачка“, „Птичи гнезда“ и други, килими от други български райони и молитвени килими. Най-старият експонат бе от края на 17 век, повечето бяха на над 100 години. Пъстрият и многоцветен океан от български килими се „разля“ освен в Художествената галерия „Проф. Теофан Сокеров“, а и в още пет сгради във възрожденския квартал „Вароша“, собственост на галерията и музея.

За пореден път и тази година се организира и проведе информационно-познавателното събитие с туристическа насоченост „Нощ на прилепите“. Партньор на Община Ловеч бе Сдружение „Зелени Балкани“. Направените разходи за организиране и провеждане на мероприятията са в размер на 1000,00 лв.

Д 8.4.2. Провеждане на ежегодни празници и събития, организирани от НПО

И през 2022 г. Община Ловеч подкрепи Сдружение „Деветашко плато“, www.devetakiplateau.org, при провеждането на традиционния фест „Джаз под звездите на Деветашкото плато“, проведен от 8 до 10 юли 2022 г., под наслова „За онези, за които няма „не може“. Организаторите бяха помислили и за най-малките и техните родители. В неделната сутрин заедно с фондация Джазтет имаше детското матине „Джаз за деца“.

Празникът е посветен на Деветашкото плато, на джаза, природата и българското село. Събитието се провежда ежегодно в разгара на лятото. То е некомуercialно и е в защита на една смислена обществена кауза и поради това е с вход свободен.

За втора поредна година кулинарното риалити „Гозбата на България“ се завърна в дестинация община Ловеч. През 2022 г. домакините бяха от Народно читалище „Събуждане - 1927 г.“ - с. Малиново и от Тинковата къща за гости в гр. Ловеч. Кулинарните приключения освен, че преоткриват вкусната българска традиция, но и се впускат в едно нетрадиционно пътешествие с разказ по туристическите забележителности на община Ловеч.

Предаванията бяха излъчени от <https://mmtvmusic.com/mmtv-news/gozbata-na-bulgaria-misiya-nevuzmojna-v-selo-malinovo/> и <https://eurocom.bg/show/gozbata-na-blgariya/> и

са налични в Интернет пространството. От първо лице на истински познавачи, те показват на широката общественост, че дестинация община Ловеч разполага и предлага на своите посетители да открият уникалността на местния бит и традиции, автентичната кухня и култура в естествена среда.

Мярка 8.5 Провеждане на проучвания, анализи и прогнози за развитието на туризма в общината

Д 8.5.1. Провеждане на проучвания, анализи, прогнози за развитието на туризма в общината

Направен е Анализ на резултатите от проведено анкетно проучване на нагласите на туристите през 2022 г. с попълване на анонимни анкетни карти в Туристически информационен център – гр. Ловеч. Събраните данни са обобщени и представени в графичен вид, предвид дадените от анкетираните отговори.

От проведеното проучване се налага изводът, че Ловеч е изключително достъпен за посещение от туристи от цялата страна. Община Ловеч се стреми да популяризира един устойчив туристически продукт в съответствие с рационалното и оптималното използване на историко-културните, екологосъобразни и икономически дадености на територията си. Дестинация община Ловеч предоставя възможности, които да съответстват на предпочитанията на няколко поколения посетители в кръга на едно семейство, както и насочва усилията си да разработи маршрути с потенциални предложения, удовлетворяващи желанията за приключения и уникални изживявания на гостите на община Ловеч. Посетителят на дестинация община Ловеч може да се впусне в едно „забавно приключение на кръстопът“ между иновативното, историческото наследство, природата и съвременното, от което сме част и ние.

Туристическият продукт на община Ловеч има своята запазена и разпознаваема марка „дестинация община Ловеч“ на пазара на отрасъл туризъм в страната.

Не са използвани финансови средства за Анализ на резултатите от проведено анкетно проучване на нагласите на туристите.

Мярка 8.6 Реклама на туристическия продукт на общината, включително участие в туристически борси и изложения

Д 8.6.1. Участие в туристически борси и изложения

Община Ловеч бе представена с участие в 38-то Международно туристическо изложение „Ваканция и СПА“ – София 2022 г., XVII Туристическо изложение „Уикенд туризъм“ и XIV Фестивал на туристическите забавления и анимации в Русе, както и в XVII-тото издание на Международното изложение „Културен туризъм“, Велико Търново, 2022 г., Осмата работна среща между туристическия бизнес и местната власт, посещение на българска делегация от туристическия бранш в Бавария, Германия.

Направените разходи са в размер на 8501,95 лв.

На официална церемония по повод Световния ден на туризма, организирана в София от списание „Дестинация България“, Община Ловеч получи награда за „Принос в утвърждаването на туристическия продукт в общината“ за 2022 г.

Община Ловеч бе удостоена с отличие в категория „Утвърдена културно-историческа дестинация“ за 2022 г. от Медийната компания „К и П Адвъртайзинг“, издател на списание „Дестинация България“. Грамотата бе връчена по време на Годишната балканска туристическа среща за обмяна на добри практики, събрала десетки представители на туристическия бранш.

Община Ловеч се представи и в седмите Годишни награди в Туризма 2022 г. на Министерство на туризма. В онлайн гласуването Общината е подкрепена и получи гласовете на туристите в категорията Туристическа община 2022, с които достигна до второ място в крайното класиране.

В началото на м. януари 2022 г. филмът „Ловеч – тайната столица“ на режисьора Степан Поляков беше представен премиерно по ефирната телевизия Он Еър. Първата прожекция на филма в Ловеч през 2017 г. в кино „Космос“ премина с голям успех, след това

филмът беше показан по БНТ. Сега зрителите отново имаха възможността да проследят интересната историческа съдба на Ловеч от древността до наши дни, като част от събитията „оживяват“ чрез игрални епизоди. „Ловеч – тайната столица“ е част от поредицата „Световните градове на България“. За Ловеч това е най-мощният презентационен кинопроект. Филмът е още един визуален дискурс към представянето на дестинация община Ловеч за тези, които проявяват интерес към нея.

Филм за лагера "Слънчев бряг" излъчи през м. юли 2022 г., телевизия ON AIR. Автор е журналистката Миглена Георгиева, която води поредицата „Историите на ON AIR“. Разказът се отличава с обективност, разяснения за епохата на социализма, богатство на източници и гледни точки. Предаването бе осъществено със съдействието на Община Ловеч. Филмът се разпространява в интернет и може да бъде изгледан от всички, които проявяват интерес към дестинация община Ловеч.

През 2022 г. стана готов и тийзърът на новия филм „Слънчев бряг – експрес към ада“, който е по идея и поръчка на Община Ловеч. Продуценти на „Слънчев бряг – експрес към ада“ са Община Ловеч и „Файв Стар Медиа“, режисьор е Степан Поляков. Продукцията е финансирана от Община Ловеч и от дарители. Рекламата първо бе разпространена в социалните мрежи. Филмът има за цел да разкаже на младите поколения за една от най-черните страници на комунизма – концлагерите.

Черните радиостанции. Така се нарича вторият тийзър на новия филм „Слънчев бряг – експрес към ада“ на режисьора Степан Поляков. Видеоот е достъпно в социалните мрежи, youtube.com. Филмът е продуциран от Община Ловеч и Файв Стар Медиа Груп.

Дестинация община Ловеч е представена през погледа на игрално-документалното кино с факти и събития от културно-историческото ни наследство.

Община Ловеч е член на Националното движение „Опознай България - 100 Национални туристически обекта“, в което е включен туристическият обект „Деветашка пещера“. За реклама на обекта се разпространяват марки и книжки с графично изобразяване на Деветашката пещера.

Разходите, които са направени за реклама в категорията, са 1456,40 лв. и 100,00 лв. за годишен членски внос.

РИМ – Ловеч чрез Музей „Васил Левски“ и ЕК „Къкринско ханче“ също е член на Националното движение „Опознай България - 100 Национални туристически обекта“, които се рекламират с рекламни брошури, марки, сувенири, QR – кодове, фейсбук и сайта на музея и със специални табели „I LOVE BULGARIA“ по проект на Министерство на туризма.

РИМ – Ловеч е член на Национално движение „Обичам България“ за всички експозиционни обекти, като във всеки обект може да се закупят специални книжки и стикери с изображението на обекта.

Д 8.6.2. Рекламирање на дестинация Ловеч

Туристическият информационен център – гр. Ловеч поддържа страница във фейсбук и в други социални мрежи, в които публикува актуална информация за община Ловеч като туристическа дестинация. Информацията е и за предстоящите събития, включени в Календара на културните събития, отбелязване на чествания на годишнини и паметни дати и други мероприятия, организирани от Община Ловеч. Наличен е и сайтът <http://tourism.lovech.bg>, който е с туристическа насоченост. Сайтът съдържа информация за туристическите обекти в община Ловеч. През последното тримесечие на 2022 г. започна работа по актуализация и цялостна визуална промяна на сайта.

През годината са издадени атрактивни рекламни-информационни материали като туристически брошури на български и английски език за природните и историческите забележителности, както и с маршрути, включващи туристическите обекти на територията на град Ловеч и община Ловеч. Направена е и дигитална визуализация на едно пътешествие в разказ по калдъръмените улички на стария град назад във времето и историята на най-новия своеобразен „Туристически маршрут „Старите къщи на Вароша разказват...“ за Левски и неговите съратници и сподвижници в Ловеч“. Гледайки дигиталната „разходка“

всеки един човек може да се почувства част от голямата виртуална общност в реално време и макар и вкъщи да не прекъсва връзката си с духовността, културата и историята на Ловеч.

През 2022 г. община Ловеч бе рекламирана като туристическа дестинация в печатните издания – сп. „Черга“, сп. „Дестинация България“, сп. „Vagabond“, , Бизнес справочник „София и Софийска област – бизнес, култура, туризъм“, Пътен атлас България, както и в специализираните сайтове business-register.bg, I Love Bulgaria, <https://www.standartnews.com>, bgtourism.bg. Дестинация община Ловеч присъства и в информационни материали, излъчвани по програма „Хоризонт“ на БНР, Студио Actualno и в телевизия „Зетра“.

Като добра практика за устойчиво развитие на туризма в дестинация община Ловеч през 2020 г. и 2021 г. се наложи едно иновативно решение, взето вследствие от настъпили ограничения от световната пандемия COVID-19. Община Ловеч продължи и през 2022 г. да излъчва материали, които отразяват провежданите културни събития по повод отбелязване на паметни дати и годишнини, чествания, празници и тържества като 149 години от гибелта на Апостола на свободата – Васил Левски, 145 години от Освобождението на град Ловеч от османско иго и установяване на местно управление, „Цветница 2022“ – Ловеч, 11 май - Ден на Ловеч, 24-ти май – Ден на светите братя Кирил и Методий, на българската азбука, просвета и култура и на славянската книжовност. Община Ловеч представи мероприятията на живо в реално време в интернет пространството на официалния си профил във Фейсбук. Събитията се провеждат на места, свързани пряко с развитието и популяризирането на туризма в община Ловеч.

Разходите за реклама и рекламни материали на туристическа дестинация Ловеч са в размер на 9940,99 лв.

Мярка 8.7 Взаимодействие и членство на общината в туристически сдружения и в съответната организация за управление на туристическия район

Д 8.7.1. Ефективно партньорство между Община Ловеч, Министерство на туризма, съседни общини, браншови туристически сдружения, НПО и др.

Община Ловеч участва в рекламната кампания на Министерството на туризма, която е насочена към българските туристи. Кампанията бе насочена основно към промотиране на най-привлекателните и атрактивни туристически обекти на територията на цялата страна, с цел стимулиране на вътрешния туризъм.

Община Ловеч се присъедини към инициативата на Министерство на туризма за споделяне на новини и постове на страниците на Туристически информационен център – гр. Ловеч и на Министерство на туризма във Фейсбук с цел популяризирането на бранд България и увеличаването на таргетираните аудитории в социалните мрежи.

Предоставена бе и актуална информация за вписване в Националния регистър на туристическите забележителности, фестивали и събития.

Като страна по Споразумението за партньорство (одобрено с Решение № 338/08.04.2021 г. на Общински съвет - Ловеч) между общините - Ловеч, Троян, Левски, Летница и Никопол, Община Ловеч активно работи по постигането на дългосрочно ефективно партньорство между местните власти, за устойчиво регионално развитие на територията, през която преминава р. Осъм.

По повод 22 март - Световен ден на водата, Община Ловеч, под патронажа на кмета на Общината – г-жа Корнелия Маринова, организира фотоконкурс на тема - „По водите на р. Осъм“.

Фотоконкурсът бе публичен и имаше за цел да даде свобода на действие за изява на младите хора да изразят творчески това, което наблюдават по поречието на р. Осъм, чрез снимки. Да се даде една уникална представа за природните красоти на реката. Право на участие в конкурса имаха ученици от I до XII клас от община Ловеч, община Троян, община Левски, община Летница и община Никопол. Отличените фотографии бяха подредени в изложба в двора на туристическия обект Стара градска баня „Дели Хамам“. Така туристите имаха възможността да се запознаят с места през погледа на фотообектива от поречието на петата по големина у нас река Осъм.

На първия учебен ден малките първокласници получиха и своята първа родолюбива книжка при встъпване в училище. Изразходеният финансов ресурс е в размер на 1685,00 лв.

И през 2022 г. Община Ловеч продължава да поддържа тясно сътрудничество и партньорство с Асоциацията на българските туроператори и туристически агенции (АБТТА). Община Ловеч бе представена и в Осмата работна среща между туристическия бизнес и местната власт, проведена в Стара Загора на 4 – 6 октомври 2022 г. Форумът се организира от Асоциацията на българските туроператори и туристически агенти/АБТТА/. Бяха проведени много полезни срещи - разговори с различни туроператори от цялата страна, по време на които се представяше дестинация Община Ловеч с цел насърчаване на туристите да прекарат повече време в Ловеч и околностите.

И през 2022 г. Община Ловеч продължи да презентира в Интернет на фейсбук страницата на Туристически информационен център – гр. Ловеч старите традиционни занаяти от „Улицата на занаятите“ на Покрития мост. За да се привлече вниманието на туристите към историята и съхранените традиции, запазени в Покрития мост, се направи разходка през старите дюкянчета с представяне на всеки един занаят с кратка визитка на неговия майстор.

Продължава работата по стартиралата през 2021 г. процедура за Изработване на Задание за изготвяне на План за опазване и управление /ПОУ/ на Архитектурен резерват „Старо Стефаново“, съгласно Закона за културното наследство и Наредба за обхвата, структурата, съдържанието и методологията за изработване на планове за опазване и управление на единичните или груповите недвижими културни ценности. Кое е предпоставка за подготовката и разработката на атрактивен автентичен туристически продукт, включващ и маршрут с насоченост АР „Старо Стефаново“.

Д 8.7.2. Участие в Организацията за управление на Старопланински туристически район с център гр. Велико Търново

Съгласно утвърдената от Министъра на туризма Концепция за туристическо райониране на България, Община Ловеч е включена в Старопланински туристически район с център гр. Велико Търново. Община Ловеч е член и взима дейно участие в Организацията за управление на Старопланински туристически район (ОУСтТР).

И през 2022 г. Министерство на туризма продължи да разработва идеята си и да промотира на дестинация България на вътрешния пазар. Чрез ОУСтТР бе получено запитване за теми и идеи за тематични турове, туристически маршрути и рекламна информация за туристическите обекти на територията на община Ловеч за изработката на брошура на Министерство на туризма за популяризиране на района. Исканата информация бе предоставена за по-нататъшното ѝ популяризиране от ОУСтТР и Министерство на туризма.

Отново чрез ОУСтТР бе потърсено съдействие с мнения и препоръки относно разработването на Проекта на Годишната програма за национална туристическа реклама за 2023 година на Министерство на туризма.

Предоставен бе и събитийен календар съобразно Календара на културните събития на Община Ловеч за 2022 г. Предложенията бяха предоставени на Министерство на туризма за включването им в националната рекламна кампания.

В рамките на 17-то издание на Международното туристическо изложение „Културен туризъм“ в гр. Велико Търново бе проведена и първата Национална среща на Организациите за управление на туристическите райони. Участие в срещата взеха, както представители на отделните Организации за управление на туристическите райони в цялата страна, така също и представители на Министерство на туризма.

Предоставени бяха рекламно-информационни материали на Община Ловеч за първия щанд, с който Старопланински туристически район се представи на МТИ „Културен туризъм“ - Велико Търново.

Във връзка с представянето на района на Международното туристическо изложение WTM LONDON, проведено в Лондон, Великобритания от 7 до 9 ноември 2022 г., бяха изпратени рекламно-информационни материали на английски език на Община Ловеч.

На ОУСтТР целогодишно се изпращат материали за предстоящите и вече проведените събития, мероприятия, фестивали, туристически маршрути, които се организират от Община Ловеч с цел тяхната разгласа на официалната фейсбук страница на Организацията за управление на Старопланински туристически район. Фейсбук страницата на района е <https://www.facebook.com/staraplaninatourism>.

През 2022 г. е платен годишен членски внос на ОУСтТР за 2021 г. и 2022 г. в размер на 6000,00 лв.

Мярка 8.8 Подобряване качеството на услугите, предлагани в общинските туристически обекти

Д 8.8.1. Изработване на система за ефективен контрол спрямо туристическите обекти от страна на Община Ловеч

В Община Ловеч е създадена Общинска експертна комисия по категоризация на туристически обекти (ОЕККТО).

Към 31.12.2022 г. на територията на община Ловеч има 38 категоризирани места за настаняване в сравнение с 2021 г., когато те са били 31 броя. Разпределението на категоризираните места за настаняване са, както следва:

№	Видове туристически обекти	2020 г. брой	2021 г. брой	2022 г. брой
1	Хотели 4 звезди	1	1	1
2	Хотели 3 звезди	4	4	4
3	Хотели и къщи за гости 2 звезди	7	7	8
4	Хотели, къщи за гости и стаи за гости, апартамент за гости 1 звезда	12	12	12
5	Стаи за гости	3	4	10
6	Апартамент за гости	1	2	2
7	Къща за гости		1	1

Съгласно Закона за туризма на категоризираните места за настаняване и прилежащите към тях заведения за хранене и развлечения, самостоятелни заведения за хранене и развлечения, се издава категорийна символика в зависимост от техния вид и категория, включваща удостоверение и табела, които се поставят на видно място в обекта.

Категорийната символика е унифицирана и се издава по образец, утвърден от Министъра на туризма. През 2022 г. категоризираните нови заведения са 7 броя.

През 2022 г. ОЕККТО е извършила 16 бр. проверки на местата за настаняване и на заведенията за хранене на територията на община Ловеч.

В съответствие с чл. 60, ал. 2 от Закона за туризма (ЗТ), средствата от събрания през 2022 г., 2021 г. и през 2020 г. туристически данък в размер на съответно 17 766 лв., 16 256 лв. и 10 418 лв. са разходвани само за мероприятията по чл. 11, ал. 2 от ЗТ, а именно за реклама на туристическия продукт на Община Ловеч, провеждане на рекламна и маркетингова дейност с изработване на информационно-рекламни материали, участие в международни туристически борси и изложения, организиране и провеждане на мероприятия, поддържане на туристическите обекти. През 2022 г. се наблюдава ръст на увеличение на туристическия данък спрямо 2021 г. от 9,29 %, дължащ се на увеличени брой на реализираните нощувки на български граждани и чужденци за 2022 г. спрямо 2021 г. съответно 65370 броя и 54686 броя. Като броят на чужденците, пренощували на територията на община Ловеч през 2022 г., е нараснал с 250 % спрямо предходната 2021 година.

Община Ловеч се налага като дестинация, която привлича все повече туристи. Доказателството е увеличението на туристите с нощувка в община Ловеч през 2022 г. спрямо 2019 г., годината предхождаща пандемията от Covid-19, а именно 65370 броя към 6370 броя.

С утвърждаване на позитивния имидж на туризма на територията на общината, Община Ловеч се стреми да си осигури трайна конкурентоспособност като туристическа дестинация и да подпомага устойчивото развитие на туристическата индустрия.

Посещенията на основните туристически и културни обекти през последните години са, както следва:

№	Туристически/културен обект	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.
		брой	брой	брой	брой
1	Деветашка пещера	19 735	37123	36254	32782
2	Ловешка средновековна крепост	23 547	15931	14608	17059
3	Стара градска баня „Дели Хамам“	12 386	4779	6291	6386
4	Музей „Васил Левски	12 924	6102	8715	11541
5	Етнографски комплекс	7 655	2688	4337	6334
6	Къкринско ханче	25 270	14919	17996	19860
7	Музейна сбирка „Атанас и Васил Атанасови“	1 254	58	329	201
8	Зоопарк - Ловеч	62 000	45356	51367	57730
9	Художествена галерия – Ловеч, в т.ч. Къщата на дарителите	1 562	687	505	969
10	Драматичен театър – Ловеч	19 726	5418	3544	8735
	ОБЩО	186 059	133061	143946	161597
	Туристически информационен център	44807	21621	18766	21513

Посещенията на основните туристически и културни обекти през 2022 г. се увеличиха с 12,26 % спрямо същия период за предходната 2021 г.

През 2022 година от туристическите обекти са реализирани 373 001 лв. приходи. Най-голям относителен дял от приходите са от посещенията в Зоопарк - Ловеч с 35 %, следвани от Деветашката пещера с 26 %, Ловешка средновековна крепост с 14 % и от Къкринско ханче с 10 %.

Приходите, постъпили от посещения в основните туристически обекти на територията на община Ловеч през последните четири години, са:

Приходи от основни туристически обекти (лева)	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2022 г.
	300 792	275 028	307709	373001

Наблюдава се увеличение на постъпилите приходи през 2022 г. в сравнение с предходните три години, едната от които бе белязана със застой в туристическите пътувания поради навлизането на световната Covid-19 пандемия и живот в едно друго нормално. Спрямо 2021 г. то е 21,22 %.

Мярка 8.9 Изработване и популяризиране на собствен бранд и туристически продукт

Д 8.9.1. Идентифициране на собствен бранд и туристически продукт, уникален за община Ловеч, с цел привличане на туристи

Разпознаваемият и позитивен брандинг на туристическа дестинация община Ловеч се явява концепция, която спомага за увеличаването на продажбите на предлагания от дестинация община Ловеч туристически продукт и създава трайна представа в съзнанието на потребителите чрез използването на специфични за общината визуални елементи. Реализирането на последователна и целесъобразна брандинг политика, обозначаваща точно дестинация община Ловеч, е предпоставка за гарантиране на дългосрочен успех.

През 2022 г. продължи добрата и устойчива практика, наложена успешно през 2021 г., всички рекламни материали да са брендиращи с надпис Община Ловеч в съчетание с герба на Общината.

Визуалното представяне на бранда, съчетанието на двата елемента надпис Община Ловеч и герб, предава по графичен и визуален начин основното послание, което видимо не само да отделя дестинациите една от друга, но и да предаде основните ѝ характеристики, което е в синхрон и с тазгодишното мото на Световния ден на туризма 2022 г. „Преосмисляне на туризма“. А голяма част от туристите търсят именно пътувания с приключения и преживявания извън добре „познатите пътеки“. Община Ловеч предоставя възможности, които да съответстват на предпочитанията на няколко поколения посетители в кръга на едно семейство, както и насочва усилията си да разработи маршрути, удовлетворяващи желанията за приключения и уникални изживявания.

Туристическият бранд на дестинация община Ловеч е спойката между различните туристически обекти и атракции. Той предлага на туристите да преоткрият всеки аспект – културен, свързан с околната среда или артистичен, местни традиции, занаяти – на територията дестинация община Ловеч, което определя и конкурентоспособността на дестинациите.

В заключение можем да отбележим, че с изпълнението на Програмата за развитие на туризма в община Ловеч за 2022 година отново се постига очакваният резултат за утвърждаване на позитивен имидж на туризма в дестинация община Ловеч. Посредством рационалното използване на наличните природни и антропогенни ресурси в съответствие с пазарните изисквания и потребителските очаквания за развитие на туризма, туристическият продукт в община Ловеч има своята запазена ниша с туристическата марка „дестинация община Ловеч“ на позициониране на пазара в страната, а и вече в други страни.